Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bjv.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2019-27

18 september 2019

Niets achter de rug van... de executeur! Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:7178

Het denken van estate planners en executeurs is uiteraard één, zodat in dit medium af en toe ook even stilgestaan mag worden bij een feestelijk dan wel onder omstandigheden triest momentje voor de executeur. In het erfrecht wordt men zowel geconfronteerd met de lach als de traan. Wat er bij de een bijkomt, gaat er bij de ander weer af is immers een belangrijk adagium.

Wie in de erfrechtelijke sferen opereert, weet al heel lang dat je de executeur, ongeacht waar men zich ook in het land bevindt, altijd heel serieus moet nemen, ofwel met veel respect moet behandelen. Vele, 'eigenwijze', erfgenamen, juristen en adviseurs hebben immers in de loop der jaren de vingertjes al behoorlijk gebrand aan zijn erfrechtelijke aanwezigheid. Wie artikel 4:145 lid 1 BW tot zich neemt weet genoeg. Inderdaad: 'Koning, Keizer... Executeur!'

Zeer recent deed zich bij de Rechtbank Rotterdam 4 september 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:7178, weer eens een erfrechtelijk incidentje voor. Voor de estate planner misschien niet zo groot als voor de erfrechtadvocaat. Voor de laatste spreken we zelfs van een erfrechtelijke nachtmerrie: *niet-ontvankelijkheid!* De rechtbank drukt zich in dezen dan ook als volgt uit:

'Het meest verstrekkende verweer van [gedaagde] is het beroep op niet-ontvankelijkheid van [eiser 1] c.s.. Volgens [gedaagde] mag alleen de executeur, en niet [eiser 1] c.s. zelf, de onderhavige procedure instellen. Dit verweer slaagt. Slechts de executeur had de onderhavige vordering mogen instellen. Ingevolge artikel 4:145 lid 2 BW vertegenwoordigt de executeur gedurende zijn beheer bij de vervulling van zijn taak de erfgenamen in en buiten rechte. Het gaat hier om een vordering van de nalatenschap op een derde. De taak van een executeur is de goederen der nalatenschap te beheren en de schulden der nalatenschap te voldoen. Onder beheer valt ook het aanvaarden van aan de nalatenschap verschuldigde prestaties.'

Inderdaad: Dit verweer slaagt. In juridisch Rotterdams jargon:

'De benoeming van een executeur heeft privatieve werking, dat wil zeggen dat de *executeur met uitsluiting* van de erfgenamen beheersbevoegdheid toekomt.' (Curs. BS)

Wat was er gebeurd? Waarom was dit van belang? Er was blijkbaar een overeenkomst van lastgeving aangaan om op naam van een ander te procederen:

‘Aan dit oordeel doet niet af dat [eiser 1] c.s. lopende de onderhavige procedure een last hebben overgelegd volgens welke zij gerechtigd zijn om namens de executeur te procederen. Op zich is het toegestaan om krachtens lastgeving te procederen voor een ander. De lasthebber die in eigen naam procedeert, is niet verplicht om reeds bij dagvaarding of anderszins te vermelden dat hij ten behoeve van een ander optreedt. Eerst indien het verweer van de wederpartij daartoe aanleiding geeft, zal de lasthebber dienen te stellen en zonodig te bewijzen dat hij uit hoofde van lastgeving bevoegd is op eigen naam ten behoeve van de rechthebbende op te treden (vgl. HR 26 november 2004, ECLI:NL:HR:2004:AP9665).’

Dan was er toch niets aan de hand?

‘Een procespartij mag echter in beginsel niet van hoedanigheid wisselen (vgl. HR 12 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AN8483, rov. 3.13). Met name in gevallen waarin, zoals hier, uitdrukkelijk in hoedanigheid moet worden opgetreden is dit een strikte regel. [eiser 1] c.s. procederen in de hoedanigheid van erfgenamen. Dat is een andere hoedanigheid dan die van executeur.’

En dan volgt een procesrechtelijk leermomentje:

‘De rechtbank zal [eiser 1] c.s. dan ook niet-ontvankelijk verklaren in hun vorderingen. Volgens [eiser 1] c.s. dient de rechtbank, zo zij het verweer mocht volgen dat slechts de executeur de vordering had mogen instellen, niet te beslissen tot *niet-ontvankelijkheid* maar tot *onbevoegdheid*. Die stellingname faalt. Niet-ontvankelijkheid dient te worden uitgesproken indien er, zoals hier, een formeel beletsel bestaat waardoor niet aan een inhoudelijke beoordeling kan worden toegekomen. Onbevoegdheid zou betekenen dat de procedure bij de verkeerde rechter aanhangig is gemaakt. Dat is echter niet aan de orde.’ (Curs. BS)

Een estate planner is nooit te oud om te leren, zelfs op procesrechtelijk gebied. In gewoon Nederlands: niets achter de rug van de... executeur. Niets, helemaal niets!

Tot volgende week!

Prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols

ScholsBurgerhartSchols Estate Planning
Radboud Universiteit Nijmegen

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2019 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.